

ՕՐԱՊՈՐՏ

20 ՓԲՅ.

20 ՓԲՅ.

ԵՑԱՐԻ 27 ՃԵՄԱԶԻԼ ԷՎԷԼ 1291 ԽԸՏՐԵԼԼԻ 2 68 ՇԱԲԱԹ 29 ՅՈՒՆԻՍ ԵՑ 11 ՅՈՒԼԻՍ 1874 ԹԻԻ 1275

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը անցեալ կիրակի օր երկու կողման ընդդիմախօս եւ բեափոխանները Պատրիարքարան հրաւիրելով, հինգ տեսակ կերակուրով պատրաստեալ հացկերոյթ մը տուաւ, ուր հարկաւ գինի ալ պիտի գտնուէր ըստ սովորութեան:

Ս. Պատրիարքին այս հրաւերը պաշտօնական չըլլալով, պաշտօնական տրդիւնք մ'ալ չէր կրնար ունենալ. սակայն խորմեանէն վարձեալ թերթերէն ոմանք ջանալով ատոր պաշտօնական գոյն մը տալու, կը շարունակեն իրենց ԳԻՆԻՈՎ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ վերնագրով յօդուածները, տակն ալ միշտ շարունակելի նշանակելով:

Ամեն բանի նշանակութեան չափը, անոր հակառակորդաց ընդդիմութեան աստիճանաւ կը ստուգուի:

Մեք առջի բերան այդ անպաշտօն գումարման մեծ նշանակութիւն մը չը տուինք, բայց տեսնելով որ հակառակորդք մեծ նշանակութիւն կուտան ատոր, պարտաւորեցանք բաւական խորհել թէ արդեօք ատոնք ինչ մեծ դաւ ռենցած ըլլալու են կատարելիք, որ այդ հացկերոյթէն գոյացած հետեւեցող խորտակուած ըլլայ:

Այս հացկերոյթին մէջ չը տեսանք մէկը, որ իւր սկզբունքն ու կարծիքը ուրանայ, չը տեսանք մէկը որ իւր ընդդիմախօսին դէմ անձնական յամառ ատելութիւն մը ունենայ, մինչև անգամ Ընդհ. Ժողովոյ մէջ վերջին ծայր կ'ընթերցուէր երեսփոխաններն՝ ամենախոհեմ սեղանակիցներէն հոն. և սակայն ինչո՞ւ համար այդպէս պիտի չըլլար, միթէ ասոնք ընկերական և քաղաքավարական պարզ ու պատուաւոր պայմաններուն անտեղեակ էին, միթէ այդ պայմանները չը յարգելու չափ կատաղիներէն էին, և միթէ ասոնց ընտրողներն այդպէս կը վարուէին իրենց հակառակորդ ընտրողաց հետ, որ իրենց երեսփոխաններն ատոր հակառակը վարուէին:

Ուրեմն ինչ կայ որ խորմեանի վարձեալ թերթերն այդ հացկերոյթին դէմ կատաղութեամբ կը յարձակին և գինիով հաշտութիւն կանուանեն զայն:

Հոս միտքերն իսկուզայ խորմեանի այն քաղաքականութիւնը, որով երկու կուսակ-

ցութիւններն իրարու դէմ այնքան կը գըրգռէր, որ ատոնց իրարու հետ տեսնուիլն ալ անկարելի կըլլար:

Ամեն. Ներսէս Սրբազան ձիւղ այս քաղաքականութեան հակառակ քաղաքականութիւն մը բռնեց այս հացկերոյթով. և երկու կուսակցութիւններն իրարու հետ բերելով բարոյական միութիւն մը ուզեց հաստատել՝ սկզբանց և կարծեաց տարբերութիւնը վերջին ծայր յարգելով և վիճաբանական աղատութիւնը անբռնարարելի պահելով:

Միթէ Գովիլի վիճակ մ'էր երեսփոխանաց կրիւք մէկգմկ անպատուելի, մէկգմկ վարձկան, միւզէ վեր ևս անուանելի. միթէ այն էր խորմեանի կուսակցութեան ուղածը, որու խորտակուելուն դէմ չ'ըտարարար կը յարձակին:

Եղբարք, ձեռք իրաւունքը երեսփոխանաց պաշտօնական շրջանէն անդին չանցնիր՝ ձեզի համար պաշտօնապէս որոշուած բուն մը չը կայ. ձեր երեսփոխաններն դարձեալ հայհոյելու ազատ են՝ պատուաւորութեան պարտականութիւնն ինչ ուրանալով. ձեզ համար այդ հացկերոյթը չեղեալ դէպքերու կարգն է, գացե՛ք ուրեմն ձեր երեսփոխանաց ըսելու թէ ձեր կամքն է՝ անոնց Ընդհ. Ժողովոյ մէջ հայհոյելու, ձեր կամքն է անոնց իրենց պատուաւորութիւնը մերկանալ, ձեր կամքն է ատելութեան ոգին անշէլ պահել, ձեր կամքն է անոնց իրենց երեսփոխան ընդդիմախօսաց բարեւ չը տալ, չը խօսիլ, չը սեղանակցիլ, վերջապէս բանման անջրպետը ընդարձակել:

Եթէ մարմին մը կազմելու չափ թիւ ունիք, եթէ ժողովուրդ կոչուելու բազմութիւն մ'էք, ինչո՞ւ կը դանդաղիք, գացե՛ք ժամ յառաջ ձեր վերայգրեալ պատգամները հաղորդեցե՛ք ձեր երեսփոխանաց, և ըստիպեցե՛ք որ յառաջիկայ ուրբաթ օր գումարելի Ժողովոյն մէջ արդեամբ 'ի դործ դնեն հաւատարմարար:

Իսկ եթէ ժողովուրդ կամ մարմին կոչուելու չափ բազմութիւն չէք՝ է՛հ ուրեմն ձեր թերթերն չոր և ասպարեղան բերաններ են միայն՝ առանց արձագանքի. հետեւաբար և ձեր կատաղութիւնը նոյն ինքն ձեր անհատական շրջանէն անդին չանցնիր. առանց ոչ զոք վնասելու, բայց միայն զձեզ:

Թերեւս ըսէ՛ք՝ մեր խօսքը ձեր սեղանակցութեան և հացկերոյթին վրայ չէ, այլ ը-

րած հաշտութեանը վրայ է. և սակայն պէտք է գիտնաք թէ սկզբանց կամ կարծեաց հաշտութիւն իսկ գոյացնելու ջանք ընել Ս. Պատրիարքին և ամեն պատուաւոր մարդու պարտքն ու իրաւունքն ըլլալով հանդերձ՝ նոյն օրը սկզբանց կամ կարծեաց հաշտութեան փորձեր եղած չեն, այլ Ս. Պատրիարքը կարծելով թէ հրաւիրեալք իրարու դէմ անհաշտելի են՝ փորձ ըրած է հաշտեցնելու, և բնաւ դժուարութիւն մը չէ կրած այդ 'հասին' զի անձնապէս անհաշտելի չէին հրաւիրեալք:

Գարձեալ թերեւս ըսէ՛ք՝ ինչ էր ուրեմն համոյրներու փոխանակութիւնը. և սակայն միթէ դուք հրաւիրելոց բերնին ու ճակտին տէրերն էք, ինչ կը խառնուիք ատոնց զիրար համարուելուն ու չը համարուելուն, ո՞ր կողմոյց զձեզ համարապետ իշխան 'ի վերայ հրաւիրելոց:

Վերջապէս որ կողմ ալ դառնալու ըլլաք՝ այս հացկերոյթի հրաւերին մէջ ոչ երեսփոխանաց և ոչ ժողովուրդեան իրաւանց վերաբերեալ կէտ մը կայ, այլ ինչպէս ամեն մարդ ազատ է ուղած անձը հրաւիրած է. իսկ եթէ փորեւնուդցաւ զձեզ չը հրաւիրեն է, ուղղեցե՛ք ինքզինքնիդ որ կարենաք հրաւիրուելու կարգը դասուիլ:

ԲԱՆՈՒԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Բալուի Առաջնորդ Գեր. Սարգիս վարդապետի համար կիրակի օր երկու հեռագիրներ եկած են, որոնք Հայ անունը կրողին ցաւ և զայրոյթ կը պատճառեն:

Այս հեռագրաց օրինակները չորեքշաբթի առուր թերթով հրատարակեցինք:

Բալուի առաջնորդը 40 օրի չափ յառաջ իբրեւ թէ Տաճկաց կրօնին հակառակ և գրգռիչ խօսքեր ըրեր է եղեր: Յայտնի է թէ Հայ Առաջնորդի մը բերնէ երբեք այսպիսի անխոհեմ յանդգնութիւն մը չը յուսացուիր: Սակայն Սարգիս վարդապետին հակառակորդները որոնք ուրիշ խնդրոյ մը պատճառաւ Նորին գերապատուութեան դէմ ատելութիւն ունին եղեր, Տեղական կառավարութիւնը որ և իցէ միջոցաւ մը իրենց կողմը չահելով, առանց քննութեան և առանց դատաստանի Սարգիս վարդապետ օստիկաններով Մամուրէթ իւր Ազիզ

կը տարուի, և հոնկէ ալ՝ 4 օր մահապարտից բանտը մնալէ վերջը խորհրդէ կը տարուի :

Խորհրդի առաջնորդը կուսակալէն կը խնդրէ որ մինչև հարցաքննութեան վերջը փոխանակ բանտը կենալու, կամ վաճառել և կամ ուրիշ յարմար տեղ մը՝ ի դիպակով գրուի, սակայն բնաւ իւր խօսքերուն կարեորութիւն չի տրուիր :

Այս հեռագիրները կիրակի օր Պատրիարքարան հասած ըլլալով, երկուշաբթի օր Պատրիարքական փոխանորդը՝ Բ. Դուռը երթալով յանուն Ս. Պատրիարքին կը բողոքէ այս բռնութեան դէմ և կը խնդրէ, որ Սարգիս վարդապետ բանտէն հանուելով, Տէրութեան օրինաց համեմատ քննութիւն և դատաստան ըլլայ : Բայց պատասխան կընդունի թէ ծանր պատասխանատուութեան տակ գտնուելով, կուսակալի կողմէն գալու տեղեկութեանց կապուի :

Տեսնենք, ինչ հետեանք պիտի թանկայ այս խնդիրը : Մեր առաջնորդները ուղղակի Պատրիարքարանին իրաւասութեան տակ գտնուելով, առանց Պատրիարքարանի գիտութեան առաջնորդ մը բանտարկելը՝ Պատրիարքարանի հնաւանդ արտօնութեանցըն ու իրաւանցը կը դաշի : Ուստի խնդիրը ծանր է : Պատրիարքարանի պատուոյ խնդիրն է : Տեսնենք ինչպէս պիտի վարուի Պատրիարքարան իր պատիւը պաշտպանելու համար :

Մեր բնաւ տարակոյս չունինք թէ Բ. Դուռը ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի ձգէ Խորհրդի կուսակալը, եթէ այդպէս իրօք նախատինք մ'եղած է մե, ազգային պատուոյն : Միայն թէ եղելութիւնը մանաւանդ պարագայներով ստուգութեամբ իմանալու և Բ. Դրան ներկայացնելու է :

Մեր Պատրիարքարանի այս հնաւանդ իրաւասութեան տակաւ առ տակաւ բարձունք խորիմեանի Պատրիարք եղած Ժամանակէն կ'սկսի : Այս մարդը՝ որ ինքզինքն անգամ կ'առաջարկէ չըբիտեր, ազգին բարեմըտութիւնը խորհելով, Ազգին վարչութեան գլուխն անցաւ, ուր պատիւը բոլորովին ստորնացաւ : Իրեն ապիկարութեամբը վարչութեան ազդեցութիւնը կտրեց, Ազգի իրաւունքներն ու արտօնութիւնները վտանգի մէջ ձգեց և այս ամենով գոհ չըլլալով, ազգը կ'սկսէր բոլորովին տալիս ի վրայ ըրաւ և տակաւին կը շարունակէ ընել :

Սորա օրովն էր որ Պրոսպայի խնդիրը այն աստիճան յուզմանց պատճառ եղաւ : Սորա օրովն էր որ Եւդոկիոյ Առաջնորդը ստիպուեցաւ հրաժարական տալու և քիչ մնաց Բարթողիմէոս եպիսկոպոսին պէս ուստիականելով Պոլիս բերուելուն : Սորա օրուէն էր որ Ամասիան այնչափ տակն 'ի վրայ ու խառնաշփոթ վիճակի մէջ մնաց : Սորա օրովն էր որ Բերայի գերեզմանատան խնդիրը այնպիսի փոթորկալից կերպարանք մը առաւ, որ մազ մնաց ձեռքէ պիտի երթար, մինչդեռ անկէ յառաջ ալ քանիցս յազուած էր այդ խնդիրը, բայց ոչ ազգային իրաւանց վտանգ մ'եկած և ոչ ալ այդպիսի ծանր կերպարանք մ'առած էր : Սորա օրովն էր որ Երեմիա եպիսկոպոսի պէս հանրածանօթ և քանիցս փորձը առնուած երկրորդ խորիմեանը որուն համար նախկին վարչութիւն մը որոշած և արձանագործ էր բնաւ պաշտօն չը յանձնել, վան կը

ղրկուի որ հոն ալ երթայ տակն 'ի վրայ ընէ, ինչպէս որ ալ ըրաւ : Վասն զի շատ յովողակ է խառնարարութեան մէջ :

Այս և ասոր նման հաղորդակի գործերով խորիմեանի Պատրիարքութիւնը բոլորին կտրեց Ազգի պատիւն ու ազդեցութիւնը և Բ. Դրան առջև չ'արժանացաւ այնչափ շնորհաց, որչափ ուրիշ պատրիարքութիւններ :

Խորիմեանի պատրիարքութեան այս տկարութիւնն է որ հետզհետէ կը շարունակուի և կը պարտաւորէ ամեն զգայուն Հայ անէծք կարգաւոր այն տուր համար որ այդ մարդը Պատրիարք եղաւ :

Եւ այս ամեն չարիքը ակներեւ տեսնուելն վերջը Համագումար Ժողովն տակաւին այս օրերս ալ իրեն ընտրելեաց ցուցակին մէջ կանցունէ և կրօն. Ժողովոյ անգամ ընտրել կառավարիչ այդպիսի ապիկար, դատաստանէ փախող անձ մը՝ խորիմեանը՝ որուն դէմ չը բողոքող բերան չէ մնացած ազգին մէջ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՌՈՒՀԷԻ ԿԱՐՄԻՔԸ

(Շար. տես թիւ 1274)

Խօսակիցն առարկելով Պ. Րուհէի թէ՛ Գաղղիոյ կառավարութեանցը մէջ ամենէն աւելի Նաբօլէօնեանց կառավարութիւնը հակակրական ըլլալու է Բրուսիոյ, և թէ կայսրութիւնն ալ ուրիշ միջոցաւ չը պիտի կրնայ տեւականութիւն մ'ունենալ, բայց եթէ պատերազմ պատրաստելու պայմանաւ, և թէ վերջապէս կայսրութիւնը պարտաւորի վրիժառութիւն մ'ընել է, առ այս Պ. Րուհէ սա'ալէս կը պատասխանէ :

Պարզ և անկեղծօրէն խօսիմք, պարոն, ստոյգ է թէ Կառավարութիւն մը, որն որ ալ լինի, մեծ յանդգնութիւն մը ըրած պիտի ըլլայ եթէ ըսէ այս ազգին թէ, — երբէք, երբէք վրէժ չը պիտի առնուր — բայց աւելի յանդգնութիւն և յիմարութիւն գործած պիտի ըլլայ այն, որ չ'զգար թէ Գաղղիա դեռ երկար Ժամանակ խաղաղութեան, աշխատութեան և բարօրութեան պէտք ունի : Ասկից զատ կարելի չէ՞ միթէ որ վրէժը գէնքէն 'ի զատ ուրիշ միջոցաւ առնուի : Նկատեցէ՛ք անգամ մը թէ որքան շատ ու նշանաւոր են Եւրոպիոյ քաղաքագիտութեան սեղանին շուրջը բռնուած կեցող մասերը : Մեր խեղճ երկիրը տակաւին տակաւին պատերազմունք պիտի տեսնէ, որոյ նշանն անշուշտ Գաղղիա չը պիտի ըլլայ տուողը : Չէ՞ք կարծեր թէ այս խռովութեանց և պատերազմաց միջոցին Գաղղիա, վերստին իմաստութեամբ մեծցած և զօրացեալ, կարենայ՝ առանց թնդանօթի հարուած մը արձակելու՝ մի միայն իւր դեպք պանդխտական միջոցաւ օրինաւոր փոխարինական հատուցում մ'ստանալ : Եւրոպիոյ հաւասարութեան առանցքն արդէն քանիցս տեղէն խախտած ու փոխուած է, և ես Արևելքի մէջ այնպիսի խրտումներ կը նշմարեմ, որոնք անպատճառ օրին մէկը երկրական ծանրակշիռ խնդիրներ պիտի յարուցանեն :

Ինչ որ ալ լինի, այն ատեն մեր երկրին ճակատագիրը վարող կառավարութիւնը անշուշտ չը պիտի թողու ձեռքէ այդ առիթը, իւր չը յարուցած պարագայներէն իրենահ-

մար օգուտ քաղելու : Ուստի այս մասին իրաւունք մը չ'է՛, կանխաւ ամբաստանել զկայսրութիւնն : Կայսրութիւնը պիտի ճանչէ թէ Գաղղիա՝ պաշտպանողական և սպասող քաղաքականութենէ մը զատ՝ ուրիշ արտաքին քաղաքականութիւն մը չը կրնար ունենալ : Ուստի հող վախճալու կամ զարհուրելու բան չըկայ, և իմ խորին համոզումս այն է թէ կայսերական հարստութեան վերահաստատութիւնը՝ իրեն նկատմամբ բարեյօժար չ'ըղբութիւն մը պիտի գտնէ Եւրոպիոյ մէջ :

Տեսէ՛ք, լրագիրք յանչափս խօսեցան, թէ պէտ ամեն բան չ'ըսին, Չայլընըրսթի մէջ Ռուսաց Ազգականը կայսեր առ կայսրութիւն տուած այցելութեանը, և Ն. Վեհախառութեան դարձեալ Վուլֆի մէջ կայսրորդի իշխանին վկայած եզական և մասնաւոր քաղաքավարական մեծարանացը վրայօք :

Արդ ես այն չը պիտի փնտռեմ թէ այդ այցելութիւնը քաղաքագիտական նպատակ մ'ունէ՞ր թէ ո'չ, այլ ոս՝ կը մտածեմ թէ՛ Ռուսաց կայսրը, որ Լոնտրա չը գնացած Պերլինէն անցաւ, եթէ Վիլհէլմ կայսեր և իւր մէջ տեղն Նաբօլէօնեանց ազգատուհին դէմ թշնամական խօսք մ'անցած ըլլար, ետքէն Լոնտրա երթալուն՝ իրեն աւելի՛ զգուշաւոր և նուազ համակրական հանգամանք մ'ունեցած կ'ըլլային :

Հոս աշակողմեան երեսփոխանն, դեռ վերջերս Պատի մէջ Նաբօլէօն իշխանին դէմ կորչաքօփ իշխանին արտայայտած թշնամական զգացումներն յիշեցնելով, Պ. Րուհէ հետեւեալ կերպիւ կը պատասխանէ :

Ձեր ակնարկած իրողութիւնն հաղորդեցին ինձ, բայց ես ատոր վրայ բնաւ չը զարմացայ : Եւ ինչպէ՞ս կրնայի զարմանալ Նաբօլէօն իշխանին նկատմամբ կորչաքօփ իշխանին ռիսկալութիւն տածելուն վերայ, քանի որ գիտեմ թէ այդ հակակրանքը, որ սոսկ անձնական է, վաղուց 'ի վեր կայ, և ճամարիտն ըսելու համար իշխանն ալ այդ հակակրանքն իր վրայ հըրաւիրելու համար ձեռքէն եկածն ըրած է : Այդ հակակրանքը, կ'ըսեմ, 1870ի գէպքերուն հետ Ժամանակակից չէ : Եթէ կ'ուզէք գիտնալ ատո՛ւ պատճառն, պէտք էք մինչև Երեսփոխանի Ժողովոյն այն նշանաւոր նիստին վրայ յետահայեաց ակնարկ մը ձեռքել, յորում Նաբօլէօն իշխանըն Բօլոնիոյ խնդրոյն նկատմամբ ցաւալի լեզու մը գործածեց :

Ասկից զատ յայտնի է ձեզ, պարոն, որ իշխանը խիստ շատ անգամ ներդրութիւն մ'եղած էր կայսրութեան, և երբեմն ալ արգելք մը, բայց խիստ հազիւ ոյժ մը, իւր քաղաքական յայտարարութեանց մեծ մասը ձախող և անպատեհ գտնով : Արդարեւ ինքը տաղանդաւոր մէկն է, բայց չ'ունի՛ Պետական անձանց այն տիրական առաքիւնութիւնը, այն է չափաւորութիւն և չըրջահայեցութիւն : Եւ եթէ կայսրութիւնն անդէն վերադառնայ, տարակոյս ունիմ թէ Նաբօլէօն իշխանն մօիկ ըլլուելու խորհրդական մը կարենայ լինել, բայց եթէ տարեք բոլորովին իւր սկզբունքներն եթէ փոխէ, և կամ քաղաքական իրաց ընդերկար մէկ փորձառութիւնը անհետ ընելով իրմէն իւր վերացեալ և բացարձակ գաղափարներն, զինքն աւելի՛ չը ծահայեաց և զգուշաւոր ըլլալու առաջնորդէ :

(Շարունակելի)

Հ Ե Ռ Ա Գ Ր Ա Լ ՈՒ Ր Ք

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիք 9 յուլիս Առաւօտ

Ինչպէս լրագրին դադարմանն առթիւ Պ. Լիւսիէն Պրէժն իւր ընելիք հարցումն ուղղելով կառավարութեան, մեղադրեց զայս Ծամբորի կոմսին հրատարակած յայտարարութեան օրինակորով թիւնը ջատագովելով, և յայտնելով միանգամայն թէ Մաք-Մահոն մարաշախտին իշխանութիւնը կը յարգէ :

Ներքին գործոց պաշտօնեայ Պ. Ֆուրթու առ այս պատասխանելով յայտնեց թէ պաշտօնէութեան պարտքն է նոյմ, 20ի օրէնքը յարգել տալով, Մաք-Մահոն մարաշախտին իշխանութեանը դէմ ուղղեալ ամեն յարձակում զսպելու :

Սոյն հարցման վիճաբանութեան միջոցին, զորոյ ներկայացուցած առաջարկութիւնը քուէի գնել չուզեց Ազգային Ժողովը, Պ. Բարի ուրիշ առաջարկութիւն մը ներկայացոյց, որոյ կառավարութիւնն ալ համակարծիք ըլլալը յայտնած էր հանրապետութեան նախագահ տիտղոսի ներքեւ Եօթնամեայ իշխանութիւնը հաստատ պահել, սահմանադրական օրինաց քննութիւնն ալ այլում պահու վերապահել պահանջելով : Այս առաջարկութեան ալ 330ի դէմ 368 քուէով փոփոխութիւնը խնդրուելով, պարզապէս օրուան խնդրոց կարդին անցնելու առաջարկութիւնը 319ի դէմ 339 քուէով ընդունուեցաւ :

Կառավարութեան ստացած այս մասնական յաղթանակը՝ հանրապետականք և թագաւորականք՝ կատարուած քուէարկութեան մէջ 50 երեսփոխանի քուէի չը մասնակցելուն կը վերբնծայեն :

Խորհրդարանի շատ մը կուսակցութիւնք Ժողովոյն լուծումը պահանջելու առաջարկութիւններ պիտի ներկայացընեն դիւանին :

Պաշտօնէութիւնը հրաժարական մատոյց, զոր չ'ընդունեց Մաք-Մահոն մարաշախտ :

Մաք-Մահոն մարաշախտին Խորհրդարանը Պատգամագիր մը դրկելուն կ'սպասուի, որով իւր իշխանութեան կազմակերպութիւնը պիտի պահանջէ :

Բարիք 9 յուլիս Երեկոյ

Ազգային Ժողովոյ մէջ Մաք-Մահոն մարաշախտին Պատգամագիրը կարդացուեցաւ, որոյ մէջ մարաշախտ նախագահը իւր իշխանութեան մինչեւ եօթը տարի անդառնալի լինելը յիշեցնելով, կը խնդրէ Ժողովէն անմիջապէս կազմակերպել իւր եօթնամեայ իշխանութիւնը :

Պատգամագիրը խոր տպաւորութիւն մ'ըրաւ Խորհրդարանին վրայ :

Պ. Բաուկ Տիւլալ Ժողովոյ լուծումն առաջարկեց, սակայն այս խնդրոյն համար պահանջած ստիպողականութիւնը մերժուեցաւ :

Քրէտի Մայիլէի Պ. Բէրէյրի դէմ բացած դատը կորոյս :

ԱՌՏՏՐԻԱ.—ՀՈՒՆԴԱՐԻԱ

Վիեննա 9 յուլիս

Պօրսային մէջ մէկ քանի արժէթուղթ մանաւանդ հունգարական թղթերն աղէկ կը բռնուին հնձոց լաւ ըլլալուն պատճառաւ :

ՊԱՆԻԱ

Մատրիտ 9 յուլիս

Կառավարութիւնը փոխարինական հատուցում ըրաւ Կարթագինէի մէջ վընաս կրող գերմանացի հպատակաց, որոյ համար Պ. տը Հաճֆէլտ շնորհակալ եղաւ պաշտօնէութենէն :

ԵԳԻՊՏՈՍ

Ազգ. քսանդրիա 8 յուլիս

Խալիլ բաշա՝ Սուլթանին խիստ բարեկամական մէկ նամակն յանձնեց Խըտիվին :

ԱՍԻԱ

Ատէն 8 յուլիս

Լահէճի Սուլթանը շաբաթ օր մեռնելով, Բօտիւ Ալի Իրեն յաջորդ ընտրուեցաւ :

Հ Ր Ա Ի Ե Ր

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՍ

Մեծապատիւ Երեսփոխան էֆէնտիք,

Ազգ. Ընդհանուր Ժողովոյն յառաջիկայ նիստը պիտի գումարի Յուլիս 5 ուրբաթ օր 'ի Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցին Ղալաթիոյ : Կը հրաւիրեմ զԱզգային Երեսփոխանս հրամայել 'ի նոյն օր իրենց երեսփոխանական պարտաւորութիւնը կատարելու համար :

Ատենն ըստ սովորութեան պիտի բացուի ժամ 6ին և գոցուի 10 ին :

Մնամ աղօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐԿ Կ. ՊՈԼՍՈՑ

ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

28 Յունիս 1874

Կ Ա Ր Գ Խ Ն Դ Ր Ո Ց

1. Վաւերացումն նորընտիր Երեսփոխանաց :
2. Ընտրութիւն Ազգ. Վարչութեան կրօն. Ժողովոյ :
3. Ընտրութիւն պակսած անդամոց քաղ. Ժողովոյ :
4. Վաւերացումն նախորդ Ատենագրութեանց :
5. Ազգ. Սահմանադրութեան փոփոխեալ տրամադրութիւնք :
6. Ազգ. Կառավար. կաթողիկոսական խնդիր :

Ատենագիրը ընդհ. Ժողովոյ

Ս Պ. Պ. ՓԱՓԱԶԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ

Մեծ Եպարգոսն Բաշայ Լիմանի իւր ծովեզերեայ ապարանքը շքեղ կոչունք մը պիտի տայ 'ի պատիւ Պատ. Ս. Վերտեր գերմանական նորընտիր գեապանին :

— Կայսերական ճեմարանին քննութիւններն աւարտած ըլլալով, յառաջիկայ երկուշաբթի օր միջանակաբաշխու-

թեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Կիւլհանէի մեծ սրահը, որոյ պիտի նախագահէ Կայսրորդի և առաջին զօրաբանակի Միւշիր Եուսուֆ Իզզետին էֆէնտի իշխանը, ինչպէս նաև ներկայ պիտի գտնուին հոն Մեծ Եպարգոսն, Հասարակաց կրթութեան պաշտօնեայն և բարձրաստիճան պաշտօնատարաց շատր :

— Ղալաթիայէն մինչև Բերայ գետնափոր երկաթուղի ճանբուն մէջ երթեւեկելիք կառքերը մայրաքաղաքս հասած ըլլալով, Թօբհանէի նաւամատոյցը ծակ մեքենայներու միջոցաւ շոգենաէն ցամաքը հանուելու վրայ են :

— Վերջին օրերս Վոսփորի նեղուցն մօտերը ուղկան նետող ձկնորսներն ինչ ցարդ նմանը չը տեսնուած և դեռ և ծանօթ նոր տեսակ ձուկ մը բռնեցին Բոյց անկիւնդան, վահանական (գալգան) կրկին մեծութեամբ, բերանը փոքր, և պոչը հողմահարի ձևով : Յիշեալ տարօրինակ ձուկը Ղալաթիա Պալէ-հանէն բերուելով աճուրդի կը հանուի և մեռած ձկան մարմինը, անզուգական տեսակ մ'ըլլալուն պատճառաւ, 90 զրշի ծախու կ'առնուի, անշուշտ, հետաքրքրութեան համար պահուելու :

— Այս շաբթու Բերայ և Ղալաթիոյ մէջ դեռ գտնուած վատահամբաւ տուները դարձեալ պարպուելով, անբարոյական կանայք ամենքն ալ Բերայի ոստիկանութեան պաշտօնատունը կը տարուին, որոցմէ հայր կամ մայր ունենալով ձեռքերնուն առնուած և վատաբարոյ տուներու մէջ հաստատուած աղջկունքը իրենց ծնողացը տունը կը դրկուին, իսկ ծնողք ցոյց տալ չը կրցողներն ալ Պօլիս ոստիկանութեան Դուռը :

— Խէյալ զաւեշտական թերթը առջի օրը դադարման հրամանագիր մ'ընդունեց Բ. Դրնէն :

— Չորեքշաբթի օր իւսկիւտար Պաղլար Պաշիի մեծ փողոցը սանձարձակ վաղող ձիաւոր մը, դէմը տաճիկ կին մը ելնելով, գիւկն ալ փոքրիկ տղէկ մը, զայն կը կոխոտէ, որոյ գլուխը պատուելով դէմքն ալ չարաչար կը վընասուի. սակայն ձիաւորն ալ ձիէն վար իյնալով՝ ասոր ալ մարմնոյն քանի մը տեղն կը վիրաւորուի : Վրայ հասնելով ձիաւորն ու արիւնաթաթաւ կինը կը վերցնեն, այս վերջինն ապրելու քիչ յոյս տալով, և բարեբաղդաբար կը տեսնուի որ այսչափ խառնակութեան մէջ զիրկի տղան ու է վտանգէ մը զերծ ու անվնաս պահուեր է : Չիւաղորդ, որ նոյնպէս վիրաւորեալ էր, կը ձերբակալուի :

— Եէնիգիւղցի երկու յոյն աղջիկ, սիրահարութեան մը պատճառաւ մէկ մէկու դէմ թշնամանալով, նախանձոտութիւննին ա'յն աստիճան կը սաստկանայ, որ այս երեքշաբթի օր փողոցը մէկ մէկու հանդիպելով կռուի կը բռնուին, և մէկմէկու մաղերէն քաշելով կէս-կնտակ կ'ընեն զիրար : Սակայն քիչ նախդրութիւննին այսչափով չը կարե-

նալով յագեցնել, ետքէն նորէն իրարու դէմ պատահելով, դարձեալ բայց այս անգամ քարերով ծեծկուելու կ'սկսին, մինչև որ հազիւ երկու զարթիէ հասնելով դէմքերնին արեան մէջ ողողեալ սիրահարութեան այս երկու նախանձորդ շահատակներն ալ մէկ մէկէ կը զատեն:

— Բերայի ֆափէ-ֆօնտէր ըսուած սրճարաններէն կառավարութեան կողմէն անէ ասկից առաջ սպասուհի կիներն ծառայութիւնէ դադարեցնելով դուրս արտաքսուելէն յետո, այս անգամ ևս դարձեալ կառավարութեան ձեռքը Ալքազար ըսուած շէնքը բռնի գոցե տրուելով, ֆափէ-Ֆլամի ալ 3 օր պս մանածամ տրուելու է գոցելու:

ԱՌ ԱՆԴԱՄՍ ՍԱՆՈՒՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԱՄԱԹԻՈՑ

Սանուց ընկերութեան ընդհանուր ժողովը՝ իւր մեծամասնութեամբ թէև անցեալ կիրակէ գումարուեցաւ, բայց մի քանի խնդրոց վիճաբանութեանն առթիւ կարելի չ'ըլլալով ընտրութեանց ժամանակ ունենալ, միայն նախագահի համար համեմատական քուէ ստացան հետեւեալ անձինք:

- 1. Արժ. Բարդիւշ Հայր Սամաթիոյ
- 2. Մեծ. Աբրահամ Էֆ. Մուրատեան
- 3. Օգեէն » Խօճասրեան
- 4. Տիրան » Նազարեան

Ուստի յառաջիկայ կիրակի, Յուլիս 30, ժամ 1ին դարձեալ ընդհանուր ժողով պիտի գումարի Ա. ընտրութիւնները կատարելու և Բ. առժ. մասնա-ժողովոյ հաշիւները ընդունելու:

Կը հրաւիրեմ արդ բոլոր Մեծ. Անդամները սոյն կարևոր նիստին անպատճառ ներկայ գտնուիլ ի Սահ. վարժարան:

Սան Թանգ. Ընկերութեան Ատենապետ Կ. Յ. ՔԵՐԵՍՏԷՃԵԱՆ

ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սրվածեան հանգուցեալ Յարութիւն Էֆէնտի գոյից երկրորդ վիճակահանութիւնն ևս կատարուեցաւ Յուլիս 23 կիրակի օրը, և շահեցան հետեւեալ թիւերը:

- Ա. Գրքատուն մը, թիւ 42
- Բ. Պիւռօ մը, թիւ 87
- Գ. Եռոտանի թաւիկն մը թիւ 58

Ուստի այս տոմսակները որոյ քով որ կը գտնուին, պէտք է որ այսօր (20 յուլիս) ժամը ճիշդ 3ին ներկայանան Մարգարեան Յարութիւն աղայի գրատունը ի Մերձան, իրենց ելած բաժինը ստանալու համար:

Ի Լ Ա Ն

1874 Ալաֆրանկա Օգոստոս 1 եանի Բուսի յուլիս 20ին տէջարպիւանէի Ամի.

րէտէ քուրասը քէշիտէ օլունաճագ Բուսի Տէմիր եօլու թափիլաթընն նօմէրօլարն տան թէքմիլ գողանըր հիսսէի իքլամիյէ պիլէթլէրի (Բրօմէս) պէհէրի օն զըշա. վէ բուպը գաղանըր պիլէթլէր 3 զըշա. վէ զիտտէ ալընտըրը հալտէ ֆիյաթճա պիրազ տահա իքլամ իթմէք վատը իլէ սաթլըր:

Գէզալիք Սաքսօնիանըն 86ընճը թէքթիպաթընն պիլէթլէրի իլէ Բուսի Տէմիր եօլու թահվիլաթը վէ Էվ. քանըն պաղը մէնֆաթլը հիսսէլէրի թլըր Ստանպօլ Գէօրիւ քարչըսը Նօ. 75 մաղաղամղտա:

Ղուկաս Երկանեան

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑԻ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Ղալաթիւ 28 յուլիս

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺԵԹՂԹ

Նախորդ երեկոյին գոցուած	50 . 9
Առաւօտուն բաց	50 . 14 1/2
Գոց	50 . 2
Բարձր գին	50 . 16
Զած	50 . 12

Բուսիլի Արժ.	Տըր. 106
Նոր	76 3/4
Փոխառ. 73 ի	Տըր. 245
Փոխառ. 69 ի	265
65 ի	314
53	311

Սօսիլէթ Ենէրալ Լ. Ս.	6 . 13
Քրէտի Սաթ-Թիւրք	1 . 30
Յանձառում 1872 ի	79 1/2
Սօսիլէթ Օթօման	4 . 15
Պանք աք Գօնաթ.	4 . 12
Քրէտի Ենէրալ Լ. Ս.	8 . 5
Թրամվէյ	5 . 8

Փոխնկգր. իլնտ եռմա	—
Բարիդ	—
Բըքօր	16 բար
Գրամաղեղչ	-13 0/0

ԸՆԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ

Եսմ. ոսկի 100 զըշ. ի հաշւով	Ղըշ. ֆլ.
Անգղ. ոսկի	109 . 35
Ինգլիզ	87 . 26
Բօլ	89 . 10
Բարպօն արծաթ	46 . 30
Թղթադրամ	45 . 13
Քրըմից	51 . 23
Ճերմակ մէճիւ տարք	102 . —
Հինգոց	104 . 35
Մեթալիք	105 . 20
Պրինձ	125 . 20

Ա Զ Դ

Ազգային Հիւանդանոցի միմաշինու. թեան գործարանէն ելած ընտիր և ծաղկազարդ մեղրեմոմեր կը գտնուին

Չաքմաքճըլար Էօքուշու Մեծ-Նոր խան միջնայարկ թիւ 49 յիշեալ գործարանի վաճառատան մէջ, մեղրեմոմի ձևէն ու տեքէն յայտնի կը տեսուի պահանջուած բոլոր ազնիւ հանգամանքներն. կը հրաւիրեմ ներկայ ազդարարութեամբս ամեն տնոնք՝ որք հարսանեաց և ըն. հանդէսներու համար պէտք կուենան նոյն օրինակ մեղրեմոմերու, բարեհաճին գալ յիշեալ վաճառատունը և առնուլ անկէ իրենց հաճոյիցը համաձայն պէտք ունեցած մեղրեմոմերին, և որոց արժէքը երբէք տարբերութիւն չը կրէր օտարազգի մեղրեմոմի արժէքէն:

Յուսով եմ թէ ներկայ Ազգա Մեծարգոյ ազգայիններէ ընդունելութիւն գտնելով, կը փութան փոխանակ օտարին գրպանը յագեցնելու իրենց կարօտ 500 ի մօտ խեղճ՝ աղքատ՝ հիւանդ՝ յիմար՝ ծեր՝ որք Հիւանդանոցի պատասպարեւոյ օրական պարէնին մասնակցիլ:

ՍԱՐԳԻՍ Մ. ՀԻՍԱՐԼԵԱՆ

1874 Մայիս 25
Մեծ-Նոր խան
Միջնայարկ թիւ 49
Կ. Պօլիս

ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԵԱ

Կիպրոսի այս ազնիւ և սննդարար գինին որ մարմին ու արիւն զօրացնելու և ստամոքսի ու ժ տալու համար շատ անգամ փորձուած և մեծ օգուտներ տեսնուած է, 3 էն մինչև 20 տարեկան

Անդրիանուպօլսոյ ազնիւ և մաքուր 2 էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տեսակ զուտ և մաքուր գինիներ, և խաղողէ քաշուած զուտ և մաքուր պատուական օղիներէն, և մանիշակէ զուտ և մաքուր շինուած պատուական չրուպ որ մարդուս շատ օգտակար է, զմեռած շիշէներով և չափու. և որ գիններով կը ծախուի Կ. Պօլիս թահմիզ փողոց թիւ 9 մաղաղան, և Բերայ Պօնմարշէի դիմաց Գ. Գըլըճեանի մաղաղան Օ. Բ. սոյն մարքայով չը զբւռնածները երաշխաւորեալ չեն: 10

Ա. ՏԸՊԷԻ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԻ ԾԱԾԿԵՑԵԼՈՑ

ԿԱՄ

Պատմութիւն թաղուն գիտութեանց որ ի նախնի ժամանակաց մինչև ցայսօր

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Բ. ՏԵՏՐ

Տետր առ տետր կը հրատարակուի 16 երեսէ բաղկացեալ գին մէն մի տետրին 40 փարայ:

Կը ծախուի Կ. Պօլիս բոլոր գրավաճառաց խանութները:

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆՔ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻԻ 7